

İsm-i Rahman'ın tasarrufu

Bayan okuyucumuz: “İnsan, Rahman suretinde yaratılmıştır.” Hadisini açıklar mısınız? Rahman suretinde yaratılmak ne demektir? Rahman ismi rızık mânâsında olduğu için mi bize yakındır?”

Allah'ın (cc) ne Zat'ına, ne sıfatlarına, ne isimlerine, ne de Rahman ismine bir “suret” vermek mümkün değildir. Allah hayalimize gelen bütün suretlerden, şekillerden ve biçimlerden münezze ve müstağnidir. O'nun misli, mesîli, eşi, dengi ve benzeri yoktur.

Gerek Kur'ân'da, gerekse hadislerde “Allah'ın Zat'ı” bazen “Rahman” ismi ile ifade edilmiştir. Meselâ; “İlâh'ınız bir tek İlâh'tır. O Rahman ve Rahîm'den başka ilâh yoktur.” 1 âyetiyle, “Rahman” ismini Allah'ın zatına tahsis eden Kur'ân, “Rahman Kur'ân'ı öğretti. İnsanı yarattı. Ona konuşmayı öğretti.” 2 âyetleriyle de Zat'a ait İlâhî fiilleri Rahman ismine vermek suretiyle, Allah'ı, Rahman ismi ile zikretmiştir.

“Allah insanı Rahman suretinde yarattı.” 3 şeklindeki hadisin Müslim'de geçen bir diğer şekli şöyledir: “Muhakkak ki Allah, Âdem'i Kendi suretinde yaratmıştır.” 4 Müslim aynı hadisi bir kez de, Hazret-i Âdem'in (as) yaratılışını konu alan bir hadisin içinde, Cennet Kitabında, Hemmâm bin Münebbih'ten (ra) rivayet etmiştir. O rivayet de şöyledir: “Aziz ve Celil olan Allah, Âdem'i Kendi suretinde yaratmıştır.” 5 Bu son rivayetlerde geçen “Kendi” zamiri ve ilk rivayette geçen “Rahman” ismi ile “Allah'ın Zat'ı” kast edilmiştir.

Bu hadisi Tevhid inancına uygun düşmeyecek biçimde yorumlayan bir kısım ehl-i aşkın, sekir ve istiğrak halinde insanın manevî simasına yanlış olarak “Rahman'ın sureti” nazarıyla baktıklarını beyan eden Bedüzzaman, akli başında olanların bu mânâyı kabul etmeyeceğini bildiriyor.

Saîd Nursî Hazretlerine göre bu hadisin çok mânâlarından birisi şudur: İnsan Rahman ismini tamamıyla gösterir bir surette yaratılmıştır. Kâinat simasında “bin bir ismin” şualarıyla “Rahman ismi” görüldüğü gibi; yeryüzünün simasında Allah'ın her şeyi terbiye ediciliğinde yine Rahman ismi gösterildiği gibi; insanın bir bütün olarak maddî-manevî suretinde de minimum ölçüde yine Rahmân isminin tam bir

cilvesi görünmektedir. Yani insan Allah'ın bin bir isminin tecellisini üzerinde taşımaktadır. Bu hadisiyle Peygamber Efendimiz (asm) mecâzî bir ifâde tarzı ile, Allah'ın insanı en güzel tarzda, bütün isimlerini gösterir, bildirir, tanır ve tanıttırır biçimde yarattığını beyan etmiştir.

Yeryüzünde bulunan "hayatın" ve "insanın" Zât-ı Vâcib'ül-Vücûd'a, yani Allah'a delâleti ve işâreti o kadar açıktır ki... Nasıl ki güneşin timsalini ve aksini tutan parlak bir aynaya, parlaklığına işâreten, mecâzen, "o ayna güneştir!" denilebiliyor ise; "İnsanda Rahmân sûreti vardır." denildiğinde de, insanın "Allah'ın Zâtına ve sıfatlarına" çok açık bir biçimde delâlet ve işâret ettiği ifâde edilmiş olmaktadır. 6

Meseleye bir de, Rahman'ın, Rezzak mânâsında 7 olduğu noktasından yaklaşacak olursak: İnsanın maddî-manevî bütün sureti, biçimi ve şekli şiddetle rızka muhtaçtır. Hayatının devam ve bekasını sağlayan her şey insan için rızık demektir ve bunu takdir ve ihsan eden de, Rahman olan Cenâb-ı Hak'tır. "Rahman", "Rezzak" ve "insan" arasında bu mânâda bir bağ kurmak, elbette mümkündür.

Netice itibariyle, akli başında olan insan hangi tavrına, hangi sıfatına, hangi duygusuna, hangi duruşuna, hangi huyuna, hangi tabiatına, hangi cemaline, hangi azasına, hangi organına baksa; önce kendi varlığını değil, Allah'ın varlığını, birliğini ve sıfatlarını tanır, bilir, görür, gösterir ve anlar. Yani kendini bilen, Rabb'ini bilir. Yani kendini dikkatle tetkik eden, Rabb'ini saygı ile idrak eder.

DUÂ

Ey Rahman-ı Rezzak! Beni Senden gafil olma fakirliğine uğratma! Beni, Seni bilmeme cahilliğine duçar kılma! Beni, Seni sevmeme körlüğünden muhafaza buyur! Beni, Senden korkmama nezaketsizliğine uğratma! Beni, Seni işitmeme sağırlığına hapsedme! Beni, Sana kıymet vermeme bahtsızlığına düşürme! Beni kendine kul kabul et! Âmin!

Dipnotlar:

1- Bakara Sûresi, 2/163.

2- Rahmân Sûresi, 55/1,2 3.

3- Lem'alar, s. 103.

4- Müslim Birr, 115.

5- Müslim, Cennet, 28.

6- Lem'alar, s. 104.

7- İşârâtü'l-İ'câz, s. 21.